

[Justitsministeren]

kussionen af dette vigtige emne her i salen og senere under udvalgsarbejdet finder sted på et sagligt korrekt grundlag, kan der måske være grund til at omtale, hvordan retstilstanden i Sverige må antages at være med hensyn til ytringer af den karakter, som vi drøfter her i dag.

Spørgsmålet er, så vidt det er justitsministeriet bekendt, ikke behandlet i den svenske juridiske litteratur. Det svenske justitiedepartement har imidlertid over for justitsministeriet oplyst, at også i Sverige skal visse offentligt ansatte på grund af den betroede stilling, som de indtager i forhold til deres arbejdsgivere, udvise forsigtighed, når de ytrer sig om forhold, der har sammenhæng med den politiske beslutningsproces, også selv om oplysningerne ikke omfattes af sekretesslagens regler om tavshedspligt. I hvilken udstrækning en sådan pligt anses at foreligge, må afgøres i hvert enkelt tilfælde, bl. a. ud fra en bedømmelse af det pågældende ansættelsesforhold. Hvis en ansat udtaler sig til offentligheden om forhold, som han uden for tavshedspligtens område er gjort bekendt med i fortrolighed, vil det kunne få betydning for samarbejdet mellem arbejdsgiveren og den ansatte, og dette vil som en yderligere konsekvens også i Sverige kunne medføre, at den ansatte får ændrede arbejdsopgaver, eller at han omplaceres. En ændring af den ansattes arbejdsopgaver eller en omplacering under disse omstændigheder anses ikke for at være i strid med den svenske regeringsforms regler om ytringsfrihed for offentligt ansatte.

Heller ikke i Sverige har man således fundet det hensigtsmæssigt eller påkrævet udtrykkeligt at regulere disse spørgsmål i lovsform.

Som finansministeren har givet udtryk for ved tidligere drøftelser af spørgsmålet her i tinget, er det regeringens opfattelse, at de offentligt ansatte i videst muligt omfang bør kunne ytre sig i den offentlige debat, men at navnlig hensynet til den politiske beslutningsproces kræver, at beslutningstagerne i et vist omfang må kunne indrette sig på, at deres rådgivere blandt de offentligt ansatte udviser den fornødne loyalitet over for dem, og at et brud på denne loyalitet må kunne føre til, at de pågældende ansatte om nødvendigt i fremtiden får arbejdsopgaver, hvor denne loyalitetskonflikt ikke opstår.

Men jeg vil gerne tilføje og understrege, at udøvelsen af disse ledelsesbeføjelser naturligvis er undergivet forskellige retlige begrænsninger, herunder navnlig grundsætningen om magtfordrejning, og der er næppe tvivl om, at disse begrænsninger sætter forholdsvist snævre grænser for, i hvilket omfang en styrelse kan reagere over for medarbejdere på grund af offentligt fremsatte ytringer. Af hensyn til ønsket om de offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat bør de offentlige myndigheder være yderst tilbageholdende med at udnytte disse beføjelser.

Det er imidlertid fortsat regeringens opfattelse, at det næppe vil være muligt at fastsætte præcise grænser i egentlig lovgivning, uden at disse grænser må fastlægges på en sådan måde, at det i praksis vil kunne komme til at virke begrænsende for ytringsfriheden, hvad der hverken kan være i de offentligt ansattes eller i demokratiets interesse.

Som anført finder vi, at det er af væsentlig betydning, at de offentligt ansatte kan deltage så frit som muligt i den offentlige debat, også om emner, som de i kraft af deres ansættelse har særlige forudsætninger for at beskæftige sig med, og det er derfor af betydning at overveje, om det er muligt at nedbringe den usikkerhed, der tilsyneladende hersker hos en del af de offentligt ansatte om, hvor grænserne for deres ytringsfrihed går. Det hjælper naturligvis ikke, at man står her eller andre steder og taler om den store frihed, om, at man ikke kan skride ind, og at man ikke bør skride ind, hvis de offentligt ansatte rent faktisk føler en usikkerhed. Det tror jeg sådan set er hovedproblemet i denne forbindelse. Derfor må et centralt element nok antages at være – og det peger forslagsstillerne jo også på – om det er muligt at fastlægge grænserne for den egentlige tavshedspligt på en måde, der i praksis vil være mere vejledende for de offentligt ansatte end de nugældende regler i straffe- og særlovgivningen. Det spørgsmål behandles som bekendt for tiden af et sagkyndigt udvalg, der er nedsat af justitsministeriet, og som forslagsstillerne også henviser til, og det er endnu for tidligt at udtale sig om, hvornår udvalgsarbejdet kan forventes afsluttet.

Må jeg endelig nævne – og det er inden for et område, hvor det ligesom på det andet område, vi talte om i dag, kan være svært at lovgive med klare og præcise regler – som